

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiæ Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiaë

5. De Excommunicationibus Irui, & speciatim, de ea quæ ob Clerici
percußionem decreta est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

tum sit, ut eius acta valeant; nō item, si impedimen-
tum notorium existat.

Prebabile est, quod liceat hodie publicè orare, 8
sacrificare pro excommunicatis toleratis (non pro
percussoribus Clericum) etiam hæreticis: modò
horum nomina in Missa non exprimantur contra
Ecclesiæ morem, aut cum scandalo. Ratio, quia
Cōcilium Constantiense solum loquitur de non to-
leratis, & denunciatis.

NB. Iudicis excom. tolerati iurisdictio manet.

Excommunicatis toleratis, præcise ob censuram, 9
sacra sepultura negari non debet. Ratio, quia sacra
sepulturæ eadem est ratio, quæ diuinorum officio-
rum ac suffragiorum.

NB. Hæreticus si signa contritionis & conuersio-
nis edidit, loco sacro sepeliendus est tamē cum Cō-
silio Episcopi ob scandalum.

NB. Consuetudo sepeliendi hæreticos in loco sa-
cro in Germania toleratur, etiam Comitatio Catho-
licorū amicorum ad funus. Ratio; quia talis comita-
tus cognationis, aut necessitudinis causa præstitus,
potius ad politicam communicationem pertinet.

CAP. V.

De Excommunicationibus Iuris, & ob Clerici
percussionem.

AB Excommunicatione Iuris non reseruata, qui- 1
uis expositus sacerdos tacita commissione Au-
thoris absolueri potest, iuxta caput nupcr. Quia con-
ditor Canonis eius absolutionem specialiter sibi nō retinuit,
eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi.
Casus Bullæ Cœnæ Domini (sic dictæ, quia quot-
annis

annis in Cœna Domini renouari solet) spiritualiter Summo Pontifici reseruantur, sunt latae sententiae, & expirarent mortuo Summo Pontifice, nisi, vt nunc fieri solet, specialiter caueretur processus Bullares robur suum obrinere etiam vacante sede, vsq; ad tempus, quo à futuro Pontifice denuo edantur.

NB. Episcopos quosdam in partibus Septentrionalibus ob casuum frequentiam & difficultatem ad eundem Romam, per se vel Vicarium suum absolueri consueuisse subditos suos ab hæresi manifesta Et Beccanus ait; *Bullam Cœna Domini in multis Germania prouinciis non esse vsu receptam.*

NB Licet generatim concedatur potestas absoluendi à Censuris Bullæ non censetur comprehendere absolutio ab hæresi nisi speciatim explicetur. Nam *generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset vt similiter in specie concessurus.* reg. 81. in 6. Censuræ aut Bullæ, & inter eas Excommunicatio ob hæresin peculiarem reservationem habere solent, sicut praxi stylus Curia ostendunt.

3 Excom. Canonis: *Si quis suadente diabolo*, &c. currunt omnes, qui Clericum, quamuis primatorem, siura in iuramentum percusserint, nisi quod quibusdam Casibus Clerici priuilegio Canonis priuati sint, Bigami, qui cum altera vidua contraxerunt, aut ab altero corrupta.

Nomine Clericorum intelligit etiam coniugatos, si habitum & tonsuram gestent, à laicis Ecclesiam ministrantes ex mandato Episcopi; secus si ab habitu, & ter moniti non abstineant à negotiis secularibus.

NB. Clericus occultus si sine habitu in enormi crimine à seculari Iudice deprehensus, allegando

Clericum, petere potest se remitti ad Iudicem Ecclesiasticum, & audiendus est.

Laici non possunt capere Clericos incorrigibiles nisi mandato prælatorum. Quod si Clericus in sacris in iniquo bello militet non amittit priuilegium fori, quia priuilegium fori non amittitur, nisi per sententiam degradationis realem aut fictam, quæ in absentem à Iudice ferri solet.

Clerici, si officium Cauponis aut lanionis exercent, & post 3. monit. Episcopi non destiterint, sique coniugati habitum dimiserint, priuantur omni priuilegio: si autem coniugati non sint, & habitum retineant, gaudent quæ in priuilegio fori & Canonis; sed tunc non gaudent liberatione à vectigalibus.

Omnes Religiosi vtriusque sexus, eorumque conuersi ac conuertæ, Canonis priuilegio gaudent; etiam Terrarii, Eremitæ, si vigore voti, aut alia obligatione Ecclesiæ vel Ordinal. cui add. scti, quia est res fauorabilis.

(Suadente diabolo.) Ad Excommunicationem Canonis incurredam, requiritur iniuria grauis mortalis, cum violentia illata Clerico, nec sufficit intentio percutiendi, quia verba legis pœnalis intelligenda sunt cum effectu.

NB. Si intentio non sit mortalis, licet percussio sit grauis, non incurritur excommunicatio, quia non esset mortale peccatum.

NB. (Manus violentas.) Significatur quæuis iniuriosa exterior ac corporalis actio circa personam vel res ei adhaerentes. V. C. percutere, vulnerare, violenter in carcere detinere, eripere aliquid per vim, (non verò occultè manusupium abscindere) persequi vt incidat in fossam, iniicere manus violentas in e-

N quum

quum cui infidet. Et si quis pulsatus quidem non est, verum manus aduersus eum leuata, & saepe territus quasi uolens pulsaturus, non tamen percussit, vt in iniuriarum actione tenetur.

Item si Clericus ex malitia seipsum vulneret, aut consentiat, etiam excomm. quia Canon iste non tantum in fauorem Clerici, quam in fauorem Ordinis Clericalis promulgatus est.

6 Etiam excommunicatio ista speciali constitutione extenditur ad mandantem consulentem vel non impediendem, si ex officio impedire debeat, imò etiam ad eum qui mandatum habentem, & omnes eiusmodi concausas, &c.

7 Qui mandatum Clericū verberandi, occidendi ante operis executionem, reuocauit, immunis est a poena excommunicationis, & irregularitatis; licet mandatum nihilominus mandataris exequatur. Suator tamen, etsi reuocet, tenetur ex naturali obligatione ad damni restitutionem in defectum principalis, contrarium tamen est probabile.

8 Certi casus sunt, quibus Clericum percutientem Canonis censuram evitat. 1. Ignorantia in dubio legens ignorantiam ad iuramentum cogendus est. 2. Imperfectio actus ob subitam passionem, V. C. pueri in templo se etiam ad sanguinem percussit, non excomm.

NB. Si quis me iniuriet, putans me esse Lucium cum sim Caius, iniuriarum mihi actio contra illum competit. 3. Qui in defensionem sui vel alieni corporis, famæ, bonorum, pudicitiae, Clericum aggressorem detinet, vel percussit, excommunicatio non incurrit. Exemplum habes in Leimbach. Vnde mulier pudicitiam contra Clericum non pe-

rens alio modo seruare, quæ verberibus non incurrit, excom seruato tamen modo defensionis, etiam non incurrit, qui Clericum inuentum cum vxore, sorore, &c. quia iustum talem dolorem compescere difficillimum est; non verò si temporis intervallo interdictum, quo dolor iustus sedari potuit, etiam nō locum habet, si quis Clericum cum nepte, sed solum in primo gradu,

NB. Si Clericus iniuriam inferens, vel in flagranti crimine deprehensus de fuga suspectus sit, poterit interim à laico capi, vt Iudici Ecclesiastico præsentetur.

Patri laico non videtur permissum, castigare Clericum in maioribus propter indecentiam, & quia sacer Ordo liberat à patris potestate, intellige sola quoad Effectum castigationis, in minoribus tamen potest castigare filios. 9

NB. Magister laicus, si grauius percutiat Clericū, incurrit excomm facilius tamen excusentur pater & præceptor, eo quod ius habeant Correctionis.

NB. Abbas per seipsum debet percutere Monachū regularis disciplinæ causa, & non per alium, vel si necessitas postulet, per Clericum Monachum. Alia ratio est de Episcopo, à cuius dignitate alienum est Clericum percutere; In Gallia tamen Clerici delinquentes ex mandato Episcopi, verberantur. Præfectus nauis verberans Clericum ad triremes damnatum non excom. Per consuetudinem pueri studiosi Clerici possunt etiam à laico Magistro castigari.

Ab excommunicatione contracta ob leuem Clerici percussione, Episcopi ordinatio iure absoluere possunt, sed etsi grauis fuerit percussio, dūmodo non enormis, in quibusdā casibus Episcopo vel Prælato

Ordinis communi iure absoluendi potestas competit. Quod si clerici se inuicem percutiant, possunt absolui ab Episcopo, nisi facti atrocitas aliud exigat.

Regulares absolui possunt à Prælato, nisi enormis si percussio.

NB. Commendatarii Ordinis S Ioannis se inuicem percutientes, absolui possunt à Priore Conuentus, secus si enormis sit.

NB. Omnes ferè Regulares habent Privilegium absoluendi suos Religiosos, etiam ab enormi percussione.

CAP. VI.

De Absolutione ab Excommunicatione.

1 **P**arochi potestatem absoluendi ab excommunicatione non habent ex officio, tanquam ordinariam, vt eam directè delegare possint; sed solum indirectè, quatenus alicui Sacerdoti approbato committunt facultatem audiendi Confessiones. Episcopus autem potest ex officio cuiuslibet Clerico dare facultatem.

2 In mortis articulo quilibet Sacerdos ab excommunicatione, quantumcunq; reseruata sit, etiam extra sacramentalem confessionem absoluerè potest, quia absolutio ab Excom. non dependet à faciem. Parochi etiam id possunt extra mortis articulum à non reseruatis.

NB. Inferioribus Clericis commissa non est potestas absoluendi ab Excomm. in articulo mortis, quia licet Ecclesia possit, tamen nullo iure aut consuetudine id ostendi potest. Nam si nullus sacerdos in extremis haberi possit, moriturus per contritionem à peccatis liberari, & post mortem ab Excom. absolui poterit.

C. fas